

BÁO CÁO

Tình hình thực hiện Nghị quyết số 120/NQ-CP về phát triển bền vững đồng bằng sông Cửu Long thích ứng với biến đổi khí hậu

Về tình hình thực hiện Nghị quyết số 120/NQ-CP của Chính phủ về phát triển bền vững đồng bằng sông Cửu Long (ĐBSCL) thích ứng với biến đổi khí hậu (Nghị quyết 120), Quyết định số 417/QĐ-TTg ngày 13/4/2019 của Chính phủ về Kế hoạch tổng thể thực hiện Nghị quyết 120 và Chỉ thị số 23/CT-TTg ngày 05/9/2019 thúc đẩy triển khai Nghị quyết 120, căn cứ các nhiệm vụ được giao, Bộ Kế hoạch và Đầu tư báo cáo cụ thể như sau:

1. Xây dựng quy hoạch, tổ chức không gian lãnh thổ: “*Xây dựng và tổ chức thực hiện Quy hoạch tổng thể phát triển bền vững vùng đồng bằng sông Cửu Long thích ứng với BĐKH đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2050 trên cơ sở tích hợp các quy hoạch phát triển ngành, lĩnh vực, địa phương đã được phê duyệt theo quy định của pháp luật về quy hoạch*” (Quyết định số 417/QĐ-TTg ngày 13/4/2019):

- Về việc lập Quy hoạch vùng ĐBSCL thời kỳ 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050:

Ngày 31/7/2020, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 1163/QĐ-TTg phê duyệt Nhiệm vụ lập Quy hoạch vùng ĐBSCL thời kỳ 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050. Trên cơ sở nhiệm vụ lập quy hoạch được phê duyệt, Bộ KH&ĐT đã phối hợp với tư vấn lập quy hoạch (Liên danh tư vấn Haskoning DHV & GIZ), các bộ, ngành, địa phương liên quan xây dựng dự thảo báo cáo quy hoạch, báo cáo đánh giá môi trường chiến lược của quy hoạch và các tài liệu liên quan khác; tổ chức lấy ý kiến về quy hoạch theo quy định của pháp luật về quy hoạch và hoàn thiện hồ sơ quy hoạch trên cơ sở các ý kiến góp ý.

Ngày 28/01/2021, Bộ Tài nguyên và Môi trường đã tổ chức phiên họp thẩm định Báo cáo đánh giá môi trường chiến lược của Quy hoạch vùng ĐBSCL thời kỳ 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050; Hội đồng thẩm định đã nhất trí thông qua Báo cáo đánh giá môi trường chiến lược với điều kiện phải chỉnh sửa, bổ sung, hoàn thiện.

Ngày 05/2/2021, Bộ KH&ĐT đã có Tờ trình số 663/TTr-BKHĐT về việc thẩm định Quy hoạch vùng ĐBSCL thời kỳ 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050 gửi Hội đồng thẩm định Quy hoạch vùng thời kỳ 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050. Hiện nay, Bộ KH&ĐT đang thực hiện các thủ tục để thẩm định quy hoạch

theo quy định của pháp luật (thông tin chi tiết về quá trình tổ chức lập quy hoạch và nội dung chính của quy hoạch được nêu trong Tờ trình số 663/TTr-BKHĐT gửi kèm theo).

- Về việc lập quy hoạch tỉnh của các tỉnh, thành phố trong vùng ĐBSCL:

Thực hiện Luật Quy hoạch, Nghị quyết số 11/NQ-CP ngày 05/02/2018 của Chính phủ về triển khai thi hành Luật Quy hoạch, 13/13 tỉnh/thành phố trong vùng ĐBSCL đã trình phê duyệt nhiệm vụ lập quy hoạch tỉnh thời kỳ 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050 và đang thực hiện các thủ tục để triển khai lập quy hoạch tỉnh. Theo kế hoạch đã được phê duyệt, dự kiến đến hết năm 2022, 13/13 tỉnh/thành phố trong vùng ĐBSCL hoàn thành việc lập quy hoạch tỉnh/thành phố.

2. Rà soát, hoàn thiện và bổ sung cơ chế, chính sách: “*Xây dựng cơ chế huy động nguồn lực, khuyến khích sự tham gia đầu tư của các thành phần kinh tế*” (Quyết định số 417/QĐ-TTg):

2.1. *Về việc triển khai nhiệm vụ rà soát, đánh giá cơ chế thí điểm điều phối vùng theo Quyết định số 593/QĐ-TTg ngày 6/4/2016:* Bộ KH&ĐT đã có văn bản số 3975/BKHĐT-KTĐPLT ngày 11/6/2019 báo cáo Thủ tướng Chính phủ về đánh giá ưu điểm và hạn chế của Quy chế thí điểm liên kết phát triển kinh tế - xã hội vùng ĐBSCL giai đoạn 2016 - 2020 ban hành kèm theo Quyết định số 593/QĐ-TTg ngày 06/4/2016 của Thủ tướng Chính phủ, đồng thời đề xuất một số định hướng sửa đổi Quyết định số 593/QĐ-TTg nhằm phát huy tiềm năng, lợi thế và phát triển bền vững vùng ĐBSCL, trong đó có đề xuất thành lập Hội đồng điều phối vùng ĐBSCL.

2.2. *Về việc thành lập Hội đồng điều phối vùng:* Thực hiện Nghị quyết 120/NQ-CP ngày 17/11/2017 của Chính phủ và Chỉ thị 23/CT-TTg ngày 05/9/2019 của Thủ tướng Chính phủ, Bộ KH&ĐT đã xây dựng dự thảo và trình Thủ tướng Chính phủ ban hành Quyết định số 825/QĐ-TTg ngày 12/6/2020 về thành lập và ban hành Quy chế hoạt động của Hội đồng điều phối vùng ĐBSCL giai đoạn 2020 - 2025.

Như vậy, Bộ KH&ĐT đã hoàn thành nhiệm vụ nghiên cứu, đề xuất về thành lập Hội đồng điều phối vùng ĐBSCL.

2.3. *Về huy động nguồn lực, khuyến khích sự tham gia của các thành phần kinh tế và Xây dựng các chính sách khuyến khích tư nhân đầu tư vùng ĐBSCL:* Bộ KH&ĐT đã tiến hành thực hiện nghiên cứu “Cơ chế, chính sách ưu tiên khuyến khích và huy động đầu tư tư nhân cho ĐBSCL” trong 4 lĩnh vực chính: Năng lượng tái tạo và hiệu quả năng lượng; ii) Hạ tầng và kỹ thuật môi trường; iii) Nông nghiệp và nuôi trồng thủy sản; và iv) Chế biến thực phẩm và các dịch vụ vận tải (logistics) liên quan.

Mục tiêu cụ thể của nhiệm vụ này bao gồm: i) Xác định cách tiếp cận tối ưu để thu thập, phân tích và trình bày dữ liệu về đầu tư tư nhân hiện tại và trong kế hoạch ở vùng ĐBSCL; ii) Rà soát đầu tư tư nhân ở ĐBSCL trong giai đoạn 2016-2020; iii) Xác định đầu tư tư nhân trong kế hoạch theo địa phương và theo ngành, kỳ vọng chính sách cho giai đoạn 2021-2025; iv) Xây dựng chính sách khuyến khích đầu tư tư nhân ở ĐBSCL; v) Xây dựng danh mục các dự án ưu tiên kêu gọi đầu tư tư nhân ở ĐBSCL cho giai đoạn 2016-2020 và 2021-2025.

Bộ KH&ĐT đã hoàn thành nhiệm vụ rà soát, nghiên cứu Cơ chế Chính sách khuyến khích tư nhân đầu tư cho vùng ĐBSCL bao gồm: (i) Báo cáo Cơ chế và chính sách ưu tiên để khuyến khích đầu tư tư nhân ở ĐBSCL, (ii) Danh mục các dự án đầu tư đề xuất để tư nhân tham gia thực hiện.

Các nội dung này đã được sử dụng làm các thông tin đầu vào quan trọng trong quá trình xây dựng Quy hoạch ĐBSCL.

3. Huy động và quản lý nguồn lực tài chính, phát triển và huy động nguồn lực: “*Bố trí nguồn lực để triển khai thực hiện các chương trình, dự án tại vùng ĐBSCL, đẩy nhanh tiến độ triển khai, phát huy hiệu quả đầu tư*” (Quyết định số 417/QĐ-TTg); và *nghiên cứu đề xuất bổ sung 2 tỷ đô la Mỹ tăng thêm cho giai đoạn 2021-2025* để hoàn thiện các chương trình, dự án đầu tư đã được cơ quan nhà nước có thẩm quyền thẩm định, phê duyệt theo các nhiệm vụ tại Quyết định số 417/QĐ-TTg ngày 13/4/2019; phần còn lại ưu tiên dành cho đầu tư mới các dự án nội vùng, liên vùng trong lĩnh vực giao thông vận tải, nông nghiệp, cấp nước, thủy lợi, thích ứng với BĐKH... theo danh mục dự án cụ thể được cấp có thẩm quyền phê duyệt phù hợp với Quy hoạch vùng ĐBSCL giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn đến 2050 (Chỉ thị số 23/CT-TTg ngày 05/9/2019):

3.1. Về xây dựng cơ chế ưu tiên phân bổ ngân sách nhà nước cho vùng ĐBSCL giai đoạn 2021-2025: Tại Quyết định số 26/QĐ-TTg ngày 14/09/2020 của Thủ tướng Chính phủ quy định chi tiết thi hành một số điều của Nghị quyết số 973/2020/UBTVQH14 ngày 08/7/2020 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội quy định về các nguyên tắc, tiêu chí và định mức phân bổ vốn đầu tư công nguồn ngân sách nhà nước giai đoạn 2021-2025, các địa phương vùng ĐBSCL đã có cơ chế tính điểm một số tiêu chí về vùng cao hơn các địa phương khác.

Bên cạnh đó, Bộ KH&ĐT đã phối hợp với Ngân hàng Thế giới (NHTG) nghiên cứu, dự kiến đề xuất khoản vay “*Hỗ trợ chính sách phát triển (DPO) cho vùng ĐBSCL*” quy mô 1,05 tỷ USD giai đoạn 2021-2025 (sau đây gọi là Dự án DPO) nhằm huy động nguồn lực cho vùng ĐBSCL tập trung hoàn thiện, đổi mới cơ chế chính sách đi kèm với đầu tư cơ sở hạ tầng như chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ tại Chỉ thị số 23/CT-TTg ngày 5/9/2019.

Việc đề xuất và phân bổ nguồn vốn 2 tỷ USD nêu trên cần tuân thủ các quy định tại Luật Đầu tư công số 39/2019/QH14, Luật Ngân sách nhà nước và đáp ứng theo các nguyên tắc, tiêu chí và định mức phân bổ vốn đầu tư nguồn ngân sách nhà nước giai đoạn 2021-2025.

Do đó, Bộ KH&ĐT kiến nghị đề xuất và bổ sung nguồn vốn thực hiện Dự án DPO thuộc khoản phân bổ cho các nhiệm vụ, chương trình dự án cụ thể, bao gồm dự án kết nối, có tác động liên vùng, dự án có ý nghĩa thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội nhanh, bền vững (không nằm trong khoản bổ sung có mục tiêu cho địa phương và phân bổ theo ngành, lĩnh vực), như vậy mới đảm bảo tính “ưu tiên” cho vùng ĐBSCL, nằm trong kế hoạch đầu tư công trung hạn giai đoạn 2021-2025, tuân thủ các quy định tại Luật Đầu tư công số 39/2019/QH14, Luật Ngân sách nhà nước. Trong quá trình thực hiện, phân bổ nguồn vốn cần đáp ứng theo các nguyên tắc, tiêu chí và định mức phân bổ vốn đầu tư nguồn ngân sách nhà nước giai đoạn 2021-2025.

(i). Về tiến độ chuẩn bị thủ tục cho Chương trình:

- Đây là chương trình kèm theo khung chính sách sử dụng vốn IBRD của NHTG (và vốn của một số nhà tài trợ khác nếu vận động thành công) dự kiến thực hiện theo hình thức vay hỗ trợ ngân sách và giải ngân theo cơ chế tài chính trong nước. Căn cứ Tờ trình số 6880/TTr-BKHĐT ngày 16/10/2020 của Bộ KH&ĐT, Thủ tướng Chính phủ đã có Quyết định số 1832/QĐ-TTg ngày 18/11/2020 ban hành Khung hành động đổi mới cơ chế, chính sách đối với vùng ĐBSCL.

- Bộ KH&ĐT đang tiếp tục trao đổi, làm việc với các cơ quan, đơn vị có liên quan và NHTG để thống nhất các nội dung và hoàn thiện tài liệu của Chương trình, từ đó thực hiện các thủ tục phê duyệt Chương trình và tiếp nhận khoản vay từ NHTG theo quy định.

(ii). Về việc vận động các nguồn tài trợ khác ngoài NHTG:

- Theo ý kiến của Bộ Tài chính, vốn IBRD của NHTG không đủ ưu đãi để vay hoà ngân sách. Để tăng mức độ ưu đãi chung của vốn nước ngoài cho Chương trình, thời gian qua, Bộ KH&ĐT đã và đang làm việc, trao đổi, vận động một số đối tác phát triển cung cấp vốn vay ODA và viện trợ không hoàn lại. Tính đến nay, hiện có Cơ quan Phát triển Pháp (AFD) và Cục Kinh tế liên bang Thụy Sĩ (SECO) cho biết sẽ xem xét, nghiên cứu tham gia tài trợ cho Chương trình cùng với NHTG.

- Bộ KH&ĐT sẽ trao đổi, làm việc với NHTG để chuẩn bị thủ tục cho Chương trình và vận động các nhà tài trợ tiềm năng có cam kết cung cấp vốn vay ODA và viện trợ không hoàn lại cho Chương trình.

3.2. Về xây dựng danh mục các dự án ưu tiên đầu tư sử dụng ngân sách

nhà nước cho vùng ĐBSCL giai đoạn 2016-2020 và 2021-2025:

Đối với nguồn vốn bổ sung có mục tiêu theo điểm b khoản 2 Điều 5 Nghị quyết số 973/2020/UBTVQH14 ngày 08 tháng 7 năm 2020 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội quy định về các nguyên tắc, tiêu chí và định mức phân bổ vốn đầu tư công nguồn ngân sách nhà nước giai đoạn 2021-2025, các địa phương vùng ĐBSCL dự kiến được hỗ trợ 175.946 tỷ đồng.

Đối với hỗ trợ đầu tư các dự án quan trọng liên kết vùng theo điểm b khoản 2 Điều 5 Nghị quyết số 973/2020/UBTVQH14, mỗi địa phương vùng ĐBSCL đã đề xuất hỗ trợ từ ngân sách trung ương giai đoạn 2021-2025 cho 01 dự án liên kết vùng với tổng số vốn là 16.750 tỷ đồng. Hiện nay, Bộ KH&ĐT đang phối hợp các địa phương tổng hợp trong kế hoạch đầu tư công trung hạn giai đoạn 2021-2025 để báo cáo Thủ tướng Chính phủ xem xét, quyết định.

Đối với nguồn lực ưu tiên khác: Bộ KH&ĐT đã phối hợp với Ngân hàng Thế giới nghiên cứu, dự kiến đề xuất Khoản hỗ trợ ngân sách có mục tiêu phát triển bền vững vùng ĐBSCL quy mô dự kiến 1,05 tỷ USD (tương đương 24.600 tỷ đồng) giai đoạn 2021-2025 (hoặc có thể tăng thêm trường hợp có các nhà tài trợ khác tham gia) để huy động nguồn lực cho vùng ĐBSCL tập trung vào hoàn thiện, đổi mới cơ chế chính sách đi kèm với các dự án liên kết vùng để đầu tư cơ sở hạ tầng, phòng chống hạn hán xâm nhập mặn và thích ứng với biến đổi khí hậu như chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ tại Chỉ thị số 23/CT-TTg ngày 05/9/2019.

4. Một số nhiệm vụ khác:

4.1. Về Tập trung xử lý vướng mắc, đẩy nhanh tiến độ giải ngân, bảo đảm sử dụng hiệu quả số vốn đầu tư công trung hạn” (Quyết định số 417/QĐ-TTg ngày 13/4/2019):

Bộ KH&ĐT đã rà soát việc giao kế hoạch và giải ngân các dự án đầu tư công trong vùng ĐBSBCL, rà soát, điều chỉnh kế hoạch đầu tư công trung hạn nguồn trong nước và ODA giai đoạn 2016-2020.

Đối với cơ chế chính sách đẩy mạnh giải ngân các dự án đầu tư công, Chính phủ đã có Nghị quyết 84/NQ-CP ngày 29/5/2020 về những nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu đẩy nhanh tiến độ thực hiện và giải ngân kế hoạch vốn đầu tư công 2020, trong đó đã bao gồm đầy đủ các nhóm giải pháp và giao nhiệm vụ cụ thể cho Bộ, ngành liên quan, đồng thời trong quá trình điều hành kế hoạch, Bộ KH&ĐT đã rà soát để phát hiện và tháo gỡ khó khăn trong quá trình triển khai kế hoạch đối với các địa phương, trong đó có các địa phương trong Vùng ĐBSCL.

4.2. Về nhiệm vụ tổng kết Kế hoạch triển khai Kết luận 28-KL/TW ngày 14/8/2012 của Bộ Chính trị về phương hướng, nhiệm vụ, giải pháp phát triển kinh tế- xã hội và bảo đảm an ninh, quốc phòng vùng ĐBSCL đến năm 2020:

Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 2270/QĐ-TTg ngày 21/11/2013 về kế hoạch triển khai thực hiện Kết luận số 28-KL/TW ngày 14/8/2012 của Bộ Chính trị về phương hướng, nhiệm vụ, giải pháp phát triển kinh tế xã hội và bảo đảm an ninh, quốc phòng vùng ĐBSCL đến năm 2020, trong đó Bộ KH&ĐT được giao các nhiệm vụ với tiến độ triển khai như sau:

- Xây dựng cơ chế điều phối liên kết vùng ĐBSCL giai đoạn 2013 - 2020: đã hoàn thành (Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 593/QĐ-TTg ngày 6/4/2016).

- Xây dựng mô hình phát triển đặc thù cho đảo Phú Quốc, tỉnh Kiên Giang: đã hoàn thành (Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 80/2013/QĐ-TTg ngày 27/12/2013).

- Xây dựng một số cơ chế, chính sách phát triển kinh tế - xã hội vùng ĐBSCL giai đoạn 2015 - 2020: nhiệm vụ này đã dừng không thực hiện do Thủ tướng Chính phủ có ý kiến chỉ đạo không làm cơ chế, chính sách riêng cho các vùng.

- Rà soát điều chỉnh các quy hoạch tổng thể phát triển kinh tế - xã hội của vùng, quy hoạch tổng thể phát triển kinh tế - xã hội vùng Kinh tế trọng điểm vùng ĐBSCL giai đoạn 2015 - 2020: nhiệm vụ này các địa phương và Bộ KH&ĐT đang triển khai thực hiện./.